

Muzeum
Narodowe
we Wrocławiu

**Muzeum Narodowe we Wrocławiu
zaprasza na wystawę**

Rubens na Śląsku

31 maja – 30 listopada 2025

Wernisaż 30 maja 2025 – w 385. rocznicę
śmierci Petera Paula Rubensa

Kuratorzy: dr hab. Piotr Oszczanowski,
dr Aurelia Zduńczyk

To pierwsza w historii wystawa prezentująca wyrazy fascynacji sztuką genialnego Petera Paula Rubensa (1577–1640) na ziemiach historycznego Śląska. Poprzedzona kilkuletnimi badaniami, kwerendami i wyjazdami terenowymi odkrywa bogactwo twórczości powstałej pod jego wpływem, przybliża dawne wrocławskie kolekcje i ich losy oraz ujawnia dzieła samego mistrza, które znajdowały się na Śląsku. Pokazanych zostanie 200 zabytków, wśród nich po raz pierwszy wystawiane w Polsce rysunki Michaela Willmanna, brukselską tapiserię z ok. 1650 r. oraz grafiki Rubensa z dawnych wrocławskich zbiorów. Specjalnie na tę wystawę wypożyczone zostały z polskich i zagranicznych kolekcji obrazy Rubensa oraz pochodzące z jego warsztatu.

Śląska fascynacja twórczością Petera Paula Rubensa rozpoczęła się jeszcze za życia artysty. Wrocławski malarz Johann Lichtenstein w czasie swojej europejskiej podróży w 1636 r. odwiedził antwepski warsztat Rubensa i zapewne obeznany z jego malarstwem powrócił do Wrocławia.

Przed nim – na początku 1635 r. – zrobili to także dwaj mistrzowie wrocławskiego cechu malarskiego – Martin Fest i Geörg Scholtz st. Ich kontakt z Rubensem dotyczył sprawy związanej pośrednio z malarstwem – oboje starali się o uzyskanie dokumentu na temat malarza pochodzącego z Wrocławia i zmarłego ok. 1625 r. w Antwerpii – niejakiego Balthasara (Balczera) Steinmanna. To właśnie Rubens własnoręcznym podpisem poświadczył przed

Peter Paul Rubens, *Święta Rodzina ze św. Elżbietą, św. Janem i gołębicą*, Antwerpia ok. 1609; dawne zbiory hrabiów von Kospoth, pałac w Brzezince k. Oleśnicy
Los Angeles County Museum of Art | Colonel and Mrs. George J. Denis Fund (53.27)
Photo © Museum Associates / LACMA

ławnikami antweperskimi fakt śmierci znanego mu malarza wrocławskiego.

Inny śląski malarz Ezechiel Paritius (1622–1671) zgromadził w kolekcji dzieła Rubensa, a ich szczególnym admiratorem był wybitny śląski architekt, ale też i zapalony kolekcjoner – Albrecht von Seibsch (1610–1688).

„W XVIII w. prawie we wszystkich największych prywatnych kolekcjach na Śląsku znajdowały się dzieła, które właściciele uznawali za prace Rubensa” – mówi dr hab. Piotr Oszczanowski, dyrektor Muzeum Narodowego we Wrocławiu i kurator wystawy. „Na pewno więcej było w tym swoistych marzeń kolekcjonerskich, ale fakt iż w szczególnie sposób się nimi chwalili, świadczy że bardzo cenili sobie tego artystę”.

Otwarcie wystawy poprzedziły trwające kilka lat badania oraz przeprowadzone przez kuratorów kwerendy archiwalne, źródłowe i terenowe. Wykazały one, że fascynację sztuką tego najwybitniejszego malarza czasów baroku znaczyły na ziemiach Śląska setki, jeśli nie tysiące dzieł sztuki i przedmiotów rzemiosła artystycznego. Od swojej perły w koronie, czyli obrazu samego mistrza

znajdującego się w kolekcji śląskiej rodziny hrabiowskiej von Kospoth, poprzez rysunki, ryciny tworzone w Antwerpii przez uczniów zatrudnionych w Szkole Graficznej Rubensa, kopie, naśladownictwa malarzskich oryginałów rozsiępane w kolekcjach państwowych, prywatnych, bibliotekach i zbiorach kościelnych, aż po tkaniny artystyczne, kielichy, patery etc.

Do najcenniejszych eksponatów pokazywanych na wystawie należą obrazy Rubensa i jego warsztatu z kolekcji krajowych i zagranicznych, jak również rysunki Rubensa z kolekcji Albrechta von Seibsch, po raz pierwszy prezentowane w Polsce dzieła rysunkowe Michaela Willmanna sprowadzone z Muzeum Sztuk Pięknych w Budapeszcie, czy też długo uchodząca za zaginioną – a pochodząca z przedwojennej muzealnej kolekcji wrocławskiej – brukselska tapiseria z ok. 1650 r. przedstawiająca *Śmierć rzymskiego konsula Publiusza Decjusza Musa*.

Sensacją pozostają liczne grafiki Rubensa, które znajdowały się w przeszłości we wrocławskich kolekcjach, a które po 1945 r. trafiły do Krakowa i Warszawy. Kolorytu prezentacji nadają lokalne adaptacje wzorców rubensowskich dokonane jeszcze w XVII w. przez tutejszych artystów, takich jak na przykład grafik David Tscherning lub malarze Martin Lauterbach oraz Georg Lichtenfels st. Nie zabraknie także obrazów samego Michaela Willmanna, którego uznać można za najinteligentniejszego śląskiego naśladowcę sztuki Rubensa.

Podczas przygotowań do wystawy dokonano nowych odkryć – w czasie przeprowadzanej w Muzeum Narodowym we Wrocławiu konserwacji obrazu *Wizja św. Alojzego z kościoła św. Anny w Gliwicach Łąbędach* odkryto sygnaturę P.H. Francka – artysty czynnego ok. 1650 r., a wywodzącego się z warsztatu Rubensa. Wystawa stała się też okazją do nowych zakupów i powiększenia muzealnej kolekcji. Takimi

szczególnymi nabytkami Muzeum Narodowego we Wrocławiu w ostatnich dwóch latach stały się własnoręcznie wykonane przez Rubensa – a powstało takowych zaledwie kilka do kilkunastu – matryce graficzne do rycin z przedstawieniami *Staruszki ze świecą* i młodzieńcem oraz *Koronacją św. Katarzyny*.

Ważnym celem ekspozycji jest również zwrócenie uwagi na skomplikowane losy dawnych kolekcji śląskich. Dzięki wystawie zwiedzający poznać mogą losy m.in. pałacu w Brzezince koło Oleśnicy, po którym do dziś pozostała tylko ruina. Przed II wojną światową należał do rodziny von Kospoth – właścicieli imponującej kolekcji dzieł sztuki. Pochodzący z niej obraz Rubensa *Święta Rodzina z gołębicą*, którego reprodukcja użyta została do promocji wystawy, obecnie jest własnością County Museum of Art w Los Angeles.

Największe dzieło z Brzezinki – barokowy plafon z przedstawieniem *Apolla jako przewodnika muzykujących Muz* autorstwa rozkochanego w Rubensie i pochodzącego także z Antwerpii malarza Johanna Franza de Backera – szczęśliwie zostało po wojnie zabezpieczone i przekazane do zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu, niestety w bardzo złym stanie. Niebawem jednak poddane zostanie żmudnej konserwacji i udostępnione publiczności.

Na wystawie można będzie zobaczyć również zachowaną dokumentację dzieł zaginionych, utraconych i niezachowanych.

Prezentowane eksponaty pochodzą ze zbiorów własnych MNWr oraz innych muzeów i instytucji kościelnych. Pojawią się na niej również dzieła z kolekcji zagranicznych niepokazywane dotąd w kraju, które dowodzą, jak ogromny wpływ na artystów śląskich i na Śląsku działających miała spuścizna malarskiego i graficznego warsztatu antwerskiego mistrza. Wystawie towarzyszyć będzie katalog.

Wybranych dziełom towarzyszyć będzie audiodeskrypcja.

Przygotowany również został folder – przewodnik po wystawie.

Miejsce prezentacji:

Muzeum Narodowe we Wrocławiu
pl. Powstańców Warszawy 5
sala wystaw czasowych na parterze
oraz sala 200 na II piętrze

Ceny biletów na wystawę:

Normalny: 35 zł
Ulgowy: 22 zł
Rodzinny: 15 zł
Grupowy: 15 zł
Specjalny: 3 zł

Godziny otwarcia wystawy:

[31 maja – 30 września]

wtorek–piątek — 10:00–17:00
sobota–niedziela — 10:30–18:00

[1 października – 30 listopada]

wtorek–piątek — 10:00–16:00
sobota–niedziela — 10:00–17:00

W poniedziałek muzeum jest nieczynne

Treści wrażliwe

Erotyka/Nagość

Muzeum Narodowe we Wrocławiu jest instytucją
kultury prowadzoną przez Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Mecenas
Muzeum Narodowego
we Wrocławiu

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Bank Polski

Patroni medialni

wyborcza.pl

Weranda

SPOTKANIA
Z ZABYTKAMI

TVP3
WROCLAW

RADIO
WROCLAW

ram

RADIO
WROCLAW
KULTURA

wroclaw.pl

onet

Wybrane wydarzenia towarzyszące wystawie „Rubens na Śląsku” [31 maja – 30 listopada 2025]

»→ Oprowadzania kuratorskie (wstęp z biletem na wystawę, zapisy)

7.06, 5.07, 4.10, 8.11, 30.11

→ **g. 13:00**

prowadzenie: dr hab. Piotr Oszczanowski

21.06, 9.08, 30.08, 20.09, 25.10*

→ **g. 13:00**

prowadzenie: dr Aurelia Zduńczyk

*oprowadzanie integracyjne z tłumaczeniem na PJM

»→ Wykłady (wstęp wolny, sala 116)

22.06 → g. 15:00

Rubens w Wiecznym Mieście

Sztuka Rzymu początku XVII w.

prowadzenie: dr Dariusz Galewski

29.06 → g. 12:00

Historia Decjusza Musa. Jak powstawały tapiserie w czasach Rubensa?

prowadzenie: Małdalena Ozga

20.07 → g. 12:00

Opowieść o dziełach Rubensa na dawnym Śląsku i o tym, co utraciliśmy...

prowadzenie: dr hab. Piotr Oszczanowski

30.08 → g. 15:00

Funkcje rysunków w warsztacie malarskim P.P. Rubensa

prowadzenie: dr Piotr Borusowski

11.10 → g. 15:00

Szkoła graficzna Rubensa i jej znaczenie dla twórczości artystów śląskich i na Śląsku działających w l. 1635–1740

prowadzenie: dr Aurelia Zduńczyk

12.10 → g. 15:00

Relacje Rubens–Willmann i jego szkoła

prowadzenie: dr hab. Piotr Oszczanowski

18.10 → g. 15:00

Konserwacja – droga do odzyskania tożsamości obrazu

prowadzenie: Karolina Furykiewicz

25.10 → g. 15:00

Sztuka promocji.

Ryciny w twórczości Petera Paula Rubensa

prowadzenie: Martyna Żelazek

8.11 → g. 11:00

Cykl Marii Medycejskiej

i geniusz narracyjny Petera Paula Rubensa

prowadzenie: dr Aleksandra Janiszewska-Cardone

29.11 → g. 12:00

Rodzina Rubensa

prowadzenie: dr Beata Lejman

»→ Warsztaty dla dzieci i młodzieży (wstęp z biletem w cenie 10 zł, zapisy)

7.06 → g. 11:00

Wesołe zabawy do Rubensa pejzaży

wiek uczestników 3–5 lat

prowadzenie: Sławomir Ortyl

21.06 → g. 15:00

Początek – dwa obrazy stworzenia świata w Biblii i mitologii

wiek uczestników 6–12 lat

prowadzenie: Elżbieta Pietralczyk

21.09 → g. 15:00

Koń trojański, pięta Achillesa i judaszowe srebrniki – skąd wzięły się te powiedzenia?

wiek uczestników 3–5 lat

prowadzenie: Elżbieta Pietralczyk

15.11 → g. 11:00

Rubensowskie kształty i nie tylko, czyli barokowe kolaże fantastyczne

wiek uczestników 12–18 lat

prowadzenie: Michał Pieczka

22.11 → g. 15:00

W krainie obfitości.

Graficzne wariacje według Rubensa

wiek uczestników 10–15 lat

prowadzenie: Grzegorz Wojturski

»→ Warsztaty dla dorosłych (wstęp z biletem w cenie 20 zł, zapisy)

6.09 → g. 17:00

Zabójczy urok. Pomiędzy łagodnością a siłą

warsztaty tańca intuicyjnego

prowadzenie: Barbara Przerwa

13.09 → g. 15:00

Tworzenie barokowych kartek w duchu Rubensa

prowadzenie: Aida Domisiewicz

20.09 → g. 17:00

Polowanie na myśliwego.

Jakie zwierzę w tobie drzemie?

warsztaty tańca intuicyjnego

prowadzenie: Barbara Przerwa

27.09 → g. 10:30

„Barokowe ciało” — joga z Rubensem

prowadzenie: Aleksandra Dul

»→ Lekcje i warsztaty dla grup zorganizowanych

Zajęcia dla przedszkolaków, uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych
(zapisy w Dziale Edukacji MNWr, tel. 71 372 51 48)